

Simulare pentru EXAMENUL DE BACALAUREAT – ianuarie 2023

Probă scrisă la **istorie**

Varianta **1**

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă **10 puncte din oficiu.**

Timpul efectiv de lucru este de **3 ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. „Expansiunea spre răsărit a ungarilor, instalați în Câmpia Panonică la sfârșitul secolului al IX-lea, s-a lovit de rezistența armată a populațiilor slave, turanice și românești dinlăuntrul și din afara arcului carpatic și a organizațiilor lor politice, în cadrul cărora elementul slav și turanic s-a asimilat progresiv în masa numeric superioară a românilor. În nordul Transilvaniei, dominația triburilor ungare s-a instalat, potrivit primei scrieri istorice ungurești, *Gesta Hungarorum*, după înfrângerea unei căpetenii românești locale, *dux*, anume „*Gelou quidam Blacus*”. [...]

Înainte de a intra în Transilvania, ungurii au anihilat prin lupte grele ducatul lui Menumorut, conducător de origine probabil slavă, în cuprinsul căruia se aflau și autonomii teritorial-politice românești; una dintre acestea, un castru cu teritoriul adiacent, a persistat în regiunea Medieșul Aurit până la începutul secolului al XIII-lea, când a fost luată „din mâinile valahilor schismatici” de către regalitatea maghiară și dăruită unei familii nobiliare ungare.

Cucerirea, subordonarea și integrarea formațiunilor politice românești a continuat și s-a accentuat în secolele XI-XIII și a luat forme tot mai sistematice, pe măsura înaintării ungarilor spre centrul și sudul Transilvaniei. Adoptarea de către regalitatea ungară, după anul 1000, a formelor de organizare politică și ecleziastică ale lumii apusene a dat expansiunii ungare un caracter mult mai organizat și eficace.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

B. „Înlăturarea dominației tătare din zonele răsăritene ale teritoriului românesc, după aproximativ cincisprezece ani de luptă, a avut drept consecință deschiderea problemei statutului acestui spațiu eliberat și a oferit prilejul unei noi confruntări între regatul ungar, Țara Românească, iar mai târziu și Moldova. În centrul acestui conflict de lungă durată s-a aflat legătura cu gurile Dunării și cu Marea Neagră, devenită la această dată una dintre principalele verigi ale comerțului euro-asiatic.

În concepția lui Ludovic I, organizarea politică a acestor teritorii urma să se efectueze sub controlul și în beneficiul coroanei maghiare.[...] Respingând această pretenție a regelui Ungariei și, odată cu ea, și suzeranitatea ungară, Nicolae Alexandru își asumă în 1359 titlul de domn autocrat (de sine stăpânitor) și, în urma negocierilor cu conducerea Imperiului Bizantin, instituie Mitropolia Țării Românești, în dependență față de Patriarhia constantinopolitană. Prin acest act, Țara Românească se înzestra cu instituțiile supreme ale statului de sine stătător, puterea laică autocrată și puterea ecleziastică legitimoare, direct legată de Constantinopol, unul dintre cele două centre de legitimitate spirituală ale lumii medievale. Actul lui Nicolae Alexandru însemna înfruntarea directă a pretențiilor de suzeranitate ale regatului ungar asupra Țării Românești; pe plan confesional, stabilirea legăturii cu Bizanțul și crearea unui cadru autonom de viață bisericească însemna respingerea efortului regalității ungare de a impune Țării Românești catolicismul, în dependență de ierarhia catolică a regatului.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Precizați un conducător de origine română la care se referă sursa **A**. **2 puncte**
2. Menționați din sursa **B** statutul țării conduse de Nicolae Alexandru. **2 puncte**
3. Menționați câte un spațiu istoric românesc precizat în sursa **A**, respectiv în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că o autonomie teritorial-politică românească a persistat până la începutul secolului al XIII-lea. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două instituții din spațiul intracarpatic din secolele al XII-lea – al XVII-lea. **6 puncte**
7. Menționați o caracteristică a autonomiilor locale din zona est-carpatică. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea**(30 puncte)****Citiți cu atenție sursa de mai jos:**

„Principalele consecințe ale retragerii aureliene n-au fost de ordin militar, căci n-a urmat o ocupație străină a teritoriilor părăsite de armatele romane, nu s-a cedat provincia unor grupuri barbare, ci de ordin demografic, politic și social-economic. [...]

Demografic, retragerea aureliană a avut urmări însemnate, deoarece, pe lângă armată (implicit familiile militarilor) au plecat numeroși civili, legați prin interese de armata romană, ori care preferau să trăiască în Imperiul Roman, în noua „Dacie” sud-dunăreană întemeiată de Aurelian. Părăsirea Daciei traiane de o parte a populației s-a produs în baza liberei inițiative a celor ce plecau; hotărârea nu aparținea statului roman, fiindcă nici în momentele de cumpănă de la începuturile domniei lui Hadrian, când împăratul se gândea să părăsească provincia, nu s-a pus problema retragerii cetățenilor romani, ci s-a subliniat pericolul pe care-l vor avea de înfruntat romanii rămași pradă barbarilor. Scăderea populației, deși fenomen general în fosta provincie, nu s-a produs pretutindeni cu aceeași intensitate, ci în funcție de diverse situații – de la o scădere dramatică în marile centre militare, până la una abia perceptibilă (ori deloc) în zone rurale retrase.

Actul retragerii aureliene nu înseamnă însă momentul final al romanismului. [...] După retragerea aureliană (271) se perpetuează o *romanitate fără imperiu* prin populația daco-romană latinofonă, deprinsă cu civilizația provincială romană, de expresie mult mai modestă de acum înainte.

Dominante sunt restrângerea activității economice, revenirea la economia naturală, ruralizarea. Se alterează treptat calitatea vieții, obiceiurile, legile. [...] Asistăm acum la o risipire și distrugere a bogățiilor, a ceea ce se acumulase de generațiile anterioare. Dispar adevăratele fortificații, dispar termele și templele. Reapare probabil foametea.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Menționați din sursă, împăratul roman care a intenționat să părăsească provincia nord-dunăreană. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați două spații istorice, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la caracteristicile *romanității fără imperiu*. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la urmările demografice ale retragerii aureliene din Dacia, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia originea romană a românilor a fost politizată în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea**(30 puncte)**

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre implicarea conducătorilor din spațiul românesc în relațiile internaționale în Evul Mediu, având în vedere:

- menționarea unei cauze a implicării conducătorilor români în relațiile internaționale în a doua jumătate a secolului al XIV-lea;
- precizarea unei acțiuni militare și a unei acțiuni diplomatice din deceniul al X-lea al secolului al XIV-lea la care au participat românii;
- precizarea a două acțiuni militare, în care s-au implicat românii, desfășurate în afara spațiului românesc în prima jumătate a secolului al XV-lea;
- prezentarea unei acțiuni diplomatice a unui conducător român din a doua jumătate a secolului al XV-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la o acțiune diplomatică a unui conducător român din a doua jumătate a secolului al XVI-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** eseului, evidențierea **relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.